

УДК 615

Литовченко О.Р., студентка гр. РД-21м

Науковий керівник: Говоруха Олена Юріївна, старший викладач кафедри загальної медицини з курсом фізичної терапії

(Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, м. Дніпро, Україна)

РІЗНОВИДИ СУЧАСНИХ ПРОТИЗАПЛІДНИХ ЗАСОБІВ

Планування сім'ї – важливий етап у житті жінки, який передбачає народження виключно бажаних дітей. Планування сім'ї включає заходи, які допомагають особам і парам досягати певних репродуктивних успіхів: запобігати небажаній вагітності, народжувати бажаних дітей, контролювати інтервал між вагітностями, контролювати вибір часу пологів відповідно до віку батьків та інших факторів. В умовах різкого зниження народжуваності в Україні проблема планування сім'ї стає дуже важливою з медичної та соціальної точки зору. Основним методом регулювання народжуваності в Україні залишається аборт, а у жінок під час першої вагітності частота абортів становить 40%.

Сьогодні більше 100 мільйонів жінок приймають таблетки, і це найпоширеніший метод контрацепції в Європі, Австралії та Новій Зеландії. Це другий за популярністю контрацептив в Африці, Латинській Америці та Північній Америці і третій за популярністю в Азії. Протягом десятиліть таблетки звільнили багатьох жінок, дозволили їм відкласти або запобігти вагітність і материнство, відкрили інші можливості – освіту чи кар'єру.

Негормональні протизаплідні таблетки є зручним і ефективним контрацептивом для жінок. До складу таких препаратів входять сперміциди – речовини, які протягом короткого проміжку часу руйнують сперматозоїди, перешкоджаючи його проникненню до маткової труби. Їх активною речовиною є хлорид бензалконію або ноноксінол.

Негормональні таблетки («Фарматекс», «Трацептин», «Гінакотекс») підходять жінкам після пологів і в період лактації, а також тим, кому не можна приймати гормональні засоби. Популярність таких препаратів пов'язана з антисептичною і протимікробною дією. В результаті жінка захищена від більшості інфекцій, якими може заразитися під час статевого акту. Даний засіб контрацепції недостатньо ефективний. Жінки, які використовують негормональні таблетки повинні застосовувати додаткові засоби для запобігання небажаній вагітності. При правильному виборі гінекологом вони не мають побічних ефектів.

Гормональні протизаплідні таблетки можуть використовувати практично всі здорові жінки. Підійдуть вони і тим, у кого були захворювання, що передаються статевим шляхом, або кому протипоказаний прийом гормональних препаратів (після пологів, під час грудного вигодовування).

Останнім часом популярністю користуються гормональні таблетки, в які входить одна або кілька гормональних речовин в мінімальному обсязі. Це можуть бути естрогени (етині-лестрадіол, местранол, лівоноргестрел, норетинодрел) або прогестагени (гестоден, дезогест-рел, норгестимат). Частіше таблетки випускаються комбінованими, тобто містять і естрогенний, і гестагенний компоненти.

Внутрішньоматкові спіралі (ВМС). Ці засоби поділяють на дві групи – мідьвмісні та гормоноивільнюючі ВМС.

Мідьвмісні ВМС виготовляються з поліетилену з додаванням срібної або золотої жилки, лавсанетиленової бактерицидної обмотки, мідьвмісних ниток з антимікробною дією. Уведений внутрішньоматковий пристрій залишається в порожнині матки протягом декількох років. Протизаплідний ефект мідьвмісних ВМС базується на

різкому прискоренні просування яйцеклітини по маткових трубах, унаслідок чого вона не встигає дозріти.

Екстрена контрацепція – це контрацепція, яка може бути використана для запобігання вагітності після статевого акту. Екстрена контрацепція може запобігти вагітності в 95% і більше випадків, якщо використовувати її протягом п'яти днів після статевого акту. Однак чим раніше вони будуть використані, тим ефективніше вони.

Екстрену контрацепцію можна використовувати в таких ситуаціях: незахищений статевий акт, сумніви в ефективності використаних протизаплідних засобів, неправильне використання контрацептивів, сексуальне насильство, якщо не використовувалася контрацепція.

Гормональні контрацептиви тривалої дії (ін'єкційні) створюють в організмі депо про-гестагену на певний строк. Після цього відбувається поступове всмоктування препарату у кров, і виникає контрацептивний ефект. Препарат вводиться 1 раз на 3 міс в/м, містить тільки один гормон прогестерон. Механізм дії базується на пригніченні овуляції. Крім того, препарат згущує цервікальний слиз, унаслідок чого утруднюється проникнення сперматозоїдів у матку, та змінює слизову оболонку матки таким чином, що вагітність стає практично неможливою. Потрійний механізм дії ін'єкційних контрацептивів робить їх одні-ми із самих надійних. Ефективність при дотриманні термінів ін'єкції становить 98%.

Підшкірні імпланти являють собою силіконові капсули, що містять низькі дози про-гестагену. Капсули вводяться підшкірно в ділянку плеча. Механізм дії подібний до механізму дії в ін'єкційних контрацептивів. Термін дії препарату – 5 років. Протягом цього часу го-рмон поступово всмоктується в кров, викликає надійний контрацептивний ефект (близько 99%).

Протизаплідні таблетки для чоловіків. Над протизаплідними таблетками для чоловіків вчені працюють більше півстоліття. Незважаючи на оптимістичні новини, які надходять ре-гулярно, над створенням дійсно ефективного препарату ще багато працювати.

Є велика різноманітність таких лікарських засобів, які можна підібрати будь-кому інди-відуально, після консультації з лікарем, необхідно уважно ставитись до свого життя і здо-ров'я, та не нехтувати плановими оглядами.

Перелік посилань

1. Планування сім'ї: навч. посібн. // За редакцією Н. Я. Жилки, І. Б. Вовк – Київ, 2010. – 300 с..
2. Фармацевтична опіка при використанні засобів контрацепції: навч. посібн. / Вдовиченко Ю. П., Войтенко Г. М., Білай І. М. та ін. – К.: Книга плюс, 2010. – 176 с.
3. Нагорна А. М., Беспалько В. В. Репродуктивне здоров'я та статеве виховання молоді. – К.: Б.в., 2004.